

Гладир Я.С.

“Ланцюжковий” зв’язок “системних” конфліктів в романі В. Винниченка “Хочу!”

Гладир Яна Станіславівна, викладач кафедри інженерної педагогіки та мовної підготовки, ДВНЗ “Криворізький національний університет”, м. Кривий Ріг, Україна

Анотація. У статті розглянуто зміст, форми, ознаки, функції та сутність кожного окремого конфлікту надскладної системи конфліктів роману В. Винниченка “Хочу!”, продемонстровано “ланцюжковий” зв’язок суто “системних” конфліктів, тобто, специфічний різновид підпорядкованості додаткових конфліктів центральному наскрізному внутрішньому конфлікту головного персонажа. Крім того, автор ілюструє і більш віддалений різновид підпорядкованості центральному конфлікту – “присистемний”, таким чином визначаючи й певні типи конфліктів.

Ключові слова: колізія, конфлікт, система конфліктів, “системний” конфлікт, “присистемний” конфлікт, конфлікт “другого” (“третього”) плану.

Конфлікти героя роману В. Винниченка “Хочу!” вже були предметами уваги та дискусій багатьох винниченкознавців.

Так, В. Панченко відзначив, що в розв’язці центрального конфлікту автор “пожалів” героя роману “Хочу!” від справжніх наслідків повного краху “ще одної умоглядної, відірваної від життя теорії” [4, с. 173]. А. Горбань помітила нетрадиційність перебігу внутрішнього конфлікту Халепи в тому, що він фактично залишився без розв’язки, оскільки “початок війни лише відтягує вирішення проблем на невизначений час”, змусивши самого автора “просто розрубати” усі основні “вузли” фабули твору, чим, проте, гарантується “перспектива вибору” нових бажань, поривань і планів [3, с. 19].

І все-таки ні докладного й поетапного аналізу основного внутрішнього конфлікту, ні хоча б характеристики системи конфліктів цього твору В. Винниченка ще не здійснено, а потреба в тому є (уже хоча б тому, що без системного розгляду всіх конфліктів і конфліктних ситуацій не зрозуміти ні сутності наскрізного поєдинку, ні конфліктів інших планів і рівнів.) До того ж, і конфліктність характеру центрального персонажа роману може бути осмислено лише в плані системи конфліктів твору, котрі “ланцюжково” переходять один в один (оскільки сутність цих конфліктів виявляється уже в змінах базових протилежностей, сумнівів і суперечностей у свідомості героя та в його неспроможності їх вирішити).

Оскільки основним конфліктом роману “Хочу” є внутрішній поєдинок героя з самим собою (а його протилежності по-своєму “формуються” й навіть визначаються в попередніх двох конфліктних ситуаціях), варто розглянути спочатку обидва попередні поєдинки – цього вимагає не лише логіка наукового мислення, а й необхідність осягнути процес формування і сутність того внутрішнього світу й стану, з якими героєм розпочинає основний поєдинок із самим собою, і які по-своєму детермінують основний конфлікт твору взагалі.

Хронологічно перший конфлікт Андрія Халепи вибудовується на сумнівах у тому, що його життя має сенс і на суперечностях, в основі яких лежать протилежності, які описуються вже на перших кількох сторінках роману, при чому дуже своєрідно: автор подає не поступовий і послідовний перебіг подій колізійного плану, а демонстрацію найгострішого етапу поєдинку – його кульмінацію. Власне, саме нею роман і розпочинається. Уже перші речення тексту роману (“До останньої хвилини ніхто нічого не підозрював” [1,

с. 5]) засвідчують певну “прихованість” внутрішнього конфлікту, а тому кульмінаційне зіткнення для багатьох видалося незрозумілим (тому про нього “довгенько ще балакали потім” [1, с. 7]). Халепа, нібито безпричинно, встав і при публіці дав ляпаса Костяшкіну, російському літературному критику, котрий від здивування навіть ніяк не відповів йому [1, с. 8]. І лише пізніше Халепа пояснює мотиви цього “препоганого і огидного вибрику” [1, с. 18]. Виявляється, цей удар став виявом кульмінації давнього внутрішнього конфлікту. За власною оповіддю Халепи, розпочався він тоді, коли він, російський поет українського походження, вівши певний час богемно-літературне життя, засумнівався в його сенсі, у цінності й потрібності його творів будь-кому, та й у самому собі: “Мені нудно жити. Невимовно нудно, до гидливості, до блювання нудно! От і все! Я не можу увітати собі нічого в життю, чого б я хотів” [1, с. 23], а поступово такі руйнівні сумніви поширюються і на сам “інстинкт життя” [1, с. 23].

Невдовзі богемно-панське байдикування переростає в потребу погратися в “надлюдину” – у людину “свідому”, інтелігентну, таку, котра розуміє, “що смерть не є баба з косою, що життя не є іспит до вступу в рай чи пекло” [1, с. 24], на протипагу людям “блошицям”, котрі живуть за тваринним інстинктом і не замислюються над сенсом життя як над їхнім призначенням у ньому (думається авторові й поетові). Так безглузде життя “інтелігентів” увійшло в конфлікт із буттям інстинктивним, притаманним йому так само, як і всім живим істотам, хоча до “інстинкту життя” Халепа зараховував ще й стан “богемності”: кокетку Лі, літературну славу, успадковані від батька гроші, гонорари, які він заробляв тощо. Усе це породило багато внутрішніх колізій: “Скільки богів я позвергав!” [1, с. 25].

Такий стан розчарування в житті й у його цінностях неминуче привів героя до повної духовної порожнечі: світ для Халепи “перевернувся в нудну, однамітну, <...> пустелю” [1, с. 25], і невдовзі всі його позиції та цінності остаточно загубилися: “Я, правду кажучи, сам виразно не знаю, через що ударив його (Костяшкіна – Я. Г.). Здається, за те, що він дуже характерна блошиця. Не знаю. Але знаю, що в той момент я почував, що мушу вдарити” [1, с. 27], адже то був ляпас усьому його богемно-безвільному життю.

Проте, ця кульмінація виявилася суто формальною – адже після неї жодна з протилежностей навіть тимчасово не перемогла, а переможеним виявився сам Халепа: “І от прийшов цілком природний край”, “те-

пер я можу, нарешті, з полегшенням зітхнути: не треба більше жити” [1, с. 33–34]. Розв’язкою цього внутрішнього конфлікту стала видаватися думка про самогубство. Проте, здійснити це виявилось непросто, і саме пасуючи перед “інстинктом життя”, рука самогубці “не слухалась і тремтіла” [1, с. 35].

І от герой (тепер уже й не герой, а суцільний сумнів і безвілля) намагається перехитрувати самого себе: “Це нічого, це нічого” – думав він, роблячи надзвичайні зусилля підвести до чола руку з револьвером” [1, с. 35], – адже на цей раз протилежностями виявилися життя і смерть. І, хоча Халепа все-таки вистрелив, та спромігся лише поранити себе. І це досить легко пояснити: на той момент горе-інтелігент довів себе до такого стану, коли навіть незнайомі люди дивилися на нього “зневажливим, злісним поглядом” [1, с. 9]. А тому сповна логічною тоді виявилася й “одно-разова” колізія з дідусем-незнайомцем, котрий начебто невідомо за що “люто плюнув йому в лице” [1, с. 13]. Це, на перший погляд, епізодичне зіткнення з “хворим” незнайомцем виявилось лише зав’язкою іншого, зовнішнього поєдинку Халепа із затятим українцем-націоналістом Андрієм Сосненком, котрий, як з’ясувалося, вважав “російськомовного” українця “зрадником свого народу” [1, с. 40]. Так у свідомості Халепа врешті-решт досить чітко вималювався новий внутрішній конфлікт: між бажанням написати щось по-українськи і “раюванням” “слабосилості”, “покірної, безвільної втоми” [1, с. 44]. А коли сусіди-Сосненки разом довели Халепа, що він, справді, відступник української нації, горе-поет і сам почав несамовито звинувачувати себе в тому, що він “зрадник, народопродавець” [1, с. 56], хоча й став таким начебто “цілком несвідомо, ненавмисне” [1, с. 57].

Та й цей зовнішньо-внутрішній конфлікт на якомусь етапі нібито вичерпався, оскільки поєдинків із Сосненком більше не стало, а натомість розпочався потужний внутрішній конфлікт: у свідомості Халепа зіштовхнулися “поет-ренегат” і “національний поет”: “Мене зачепило ... Мені обидно. Так, мені обидно. Коли я й одступив, то зовсім без участі своєї волі й свідомості” [1, с. 61]. І тут на певний час Халепа стає майже сильною людиною, оскільки ці внутрішні колізії не руйнують його зсередини, а, навпаки, дають новий сенс життя: “Тепер ... <...> здається, що я можу бути дужим, що я зовсім не слабодухий чоловік, а навпаки, що я тільки зледащів, розпустився в цій нашій нездоровій, безпринципній, цинічній атмосфері” [1, с. 71].

Але на тлі цього нового, сповна оптимістичного й, певною мірою, “тверезого” світобачення вже чітко вималювалися зміст, функції і сама сутність ще одного внутрішнього конфлікту Халепа і головного конфлікту роману, адже тепер йому “хочеться” зробити не для себе самого, а для всієї української нації і народу щось таке, що породило б у них почуття необхідності їхньої самоідентифікації. Та одразу після завершення формулювань усіх його “хотінь” на нього насунулася сповна усвідомлювана ним “неможливість” реалізувати ці бажання. Ці принципово нові протилежності стали ще більш небезпечними для Халепаїного життя, ніж попередні. Тож не дивно, що внутрішній конфлікт до суттєвої видової зміни протилежностей тривав ли-

ше протягом кількох досить гострих колізій, найпомітнішим результатом яких стало те, що Халепа-українець обурився, коли донька Сосненка Олена назвала його “руським”: “А чого ви називаєте мене руським? <...> Я по походженню малорос”, хоча говорив він це, “почуваючи сором і за питання, й за пошірку, й за відповідь її, яку він і сам знав” [1, с. 78]. Лише тоді, коли “він прокинувся з незрозумілою радістю, що холодно замірала в грудях” [1, с. 81], Халепа став заспокоюватися: придбав кілька українських книжок, засвоїв український алфавіт, увесь час ходив із українською “книжкою в руці по хаті” і “щасливо, хитро посміхався” [1, с. 85]. Трохи підбадьорила Халепа й перемога над Лі-українофобкою, яка намагалася щосили його повернути й знищити “українськість” [1, с. 86-87]. Саме тоді “ренегат” і “російський поет” у ньому начебто “померли” остаточно, він “перейшов” в українську літературу та “повернувся” в Україну. Проте, реципієнта зовсім не залишає сумнівність цієї “перемоги”, і, оскільки це була тільки показова перемога над собою, бажання звершень для цілого народу певною мірою забулися (і героєм, і самим автором).

Отже, внутрішній конфлікт між бажанням стати українським поетом (“українськістю”) і відчуттям себе частиною російської богемії (“ренегатством”), хоча й мав для Халепа конструктивний характер (він дійсно начебто повернув його в національне русло, дав йому новий сенс життя й захоплення новими ідеями, новими життєвими цілями), у той же час і підвів його й до інших протилежностей, а, отже, і до стану продовження внутрішнього конфлікту на новому етапі й рівні. За формальними ознаками перебігу конфлікту він ближче до нового, а за сутністю протилежностей – до продовження попереднього – те ж саме бажання щось зробити і внутрішня неможливість це “щось” зробити. Нові нав’язливі сумніви: повертатися в безвільну “богемність” чи “опинатися” їй [1, с. 109] породилися черговим візитом Лі. Переборюючи стате-вий потяг, Халепа все ж знайшов у собі сили відмовити кокоцці, але, почувши, що він все одно “безвільний і м’який, як ганчірка” [1, с. 113], зрозумів – це початок (зав’язка) нового (рівня) внутрішнього конфлікту, в основу якого лягають те ж саме “хочу” й та ж сама “неможливість” його реалізації.

На другому етапі конфлікту Халепа вирішує: “Я їй, нарешті, покажу!” [1, с. 114]. Та виявилось, що “показувати”, власне, і нічого: “Але що показати? <...> І навіщо мені це?” [1, с. 114]. Зіткнення продовжилося вже у формі суперечливих учинків: то він пише образливого листа Лі Барановій, але “перечитавши написане, Халепа почервонів, з огидою скривився й порвав листа” [1, с. 115], то знову розчаровується: “Все це – нісенітниця. Ніякої сили в мене нема й ніколи не може бути” [1, с. 115]. Хоча Халепа начебто і боровся сам із собою, але, на жаль, більшість його “хочу” були нереалістичними, та ще й гальмувалися його безвільністю: “Я знаю: я слабодухий, воля моя довго хворіла на недокровність” [1, с. 133].

Наступна внутрішня колізія проявилася уже не в одній, а в кількох формах: перша форма – Халепа приїздить в Україну, і, оселившись у родини Сосненків, “оживляє” колишні наміри зробити щось для України й свого народу, не лише зробити свій внесок

в українську літературу, а й полегшити життя робітників тощо, та вже того ж вечора з'ясовується, що бажання реалізувати лише один, перший, намір уже викликає в ньому глибокі сумніви: “Та тут же треба величезної сили, залізної волі, непохитної віри, досвіду, знання людей, обставин, гарячої любові до задуманого” [1, с. 154], від чого “йому раптом стало соромно й страшно” [1, с. 154]. А далі ще гірше – Халепа сам визнає те, що “перші ж перепони злякають його й викриють перед ним усю утопічність великих планів” [1, с. 154] – він поступово починає навіть знущатися сам над собою: “Соціальний експериментатор, реформатор, національний діяч і герой? Він, Андрій Халепа, паршивенький поетик, посередність, майже бездара?” [1, с. 155]. І ось уже в Халепі виникло бажання “покликати візника, взяти свої речі й їхати на вокзал” – “знов у Петербург, до Ліди, Костяшкіна, <...> літературно-артистичних гуртків з їхньою взаємною ворожнечою, заздрістю, дрібязковістю, самовихваленням, порожнечою, нудьгою” [1, с. 155]. А вже в наступну мить це бажання зіштовхнулося в його свідомості з тим, що йому “до болю, до шемлячого болю стало шкода <...> тих образів” [1, с. 155]. Коли ж внутрішня колізія вирішилася на користь бажання здійснювати великі задуми та наміри, йому стало спокійно – так “бува після того, як мине якась небезпека” [1, с. 156]. І всі наступні колізії лише здаються такими, які могли б загострювати внутрішню боротьбу, але все закінчується “велемудрим” осягненням неможливості реалізації будь-яких “великих” “хочу” – як порятунком. Особливо наочно це показано на роздумах Халепа над наміром “здійснити мрію” про “визволення праці” [1, с. 164], адже єдине, на що він спромігся для реалізації свого “хотіння” – це “уявити собі “царство майбутнього”, схоже на “підчищену Елладу” [1, с. 217], а ще більше – на утопію. Тобто, тут “хотіння” зіштовхнулося ще й із реальною суспільною неможливістю їхніх досягнень. Тому й вийшло так, що сутність формальної кульмінації було зведено до спроби “героя” у черговий раз “випробувати себе” [1, с. 226]: чи зможе він відірватися від гнилої літературної богемі і, зокрема, від її символу – Лі. І ось уже Халепа то картає себе за безвільне повернення (“Паршивець і дурень. Але як, Господи, як могло це статись?” [1, с. 249]), то йому хочеться “сказано, з одчаєм заревти на всю <...> улицу” [1, с. 249] з горя, що покинув улюблену богему. І все це остаточно ховає і всі “хочу”, і всі “неможливості” їхньої реалізації – кульмінація боротьби між ними зникає сама собою, а герой видається вже майже безликим – він не реалізував жодного “хочу”, а тому найчастіше просто “тужив бог зна від чого” [1, с. 279].

Отже, всі три внутрішні конфлікти героя роману – один головний і два “допоміжних”, будучи пов’язаними у формі “ланцюжка”, не так поєднуючись, як “переходячи” один в інший, попередній – у наступний, вибудовуються й розвиваються у свідомості героя на основі змісту трьох пар протилежностей (особистісні “хочу” безвільного інтелігента і неможливість їхнього здійснення, його ж бажання допомогти іншим людям (робітникам) і всьому суспільству і повна нереальність реалізувати ці бажання, прагнення “гнилого” інтелігента вирватися з безвільної, але не-

стерпно бажаної богемі, і його ж повна безвільність) використовуються як неперевершений прийом розкриття сутності безхарактерного й дуже типового для початку ХХ ст. дворянина-інтелігента. В. Винниченко у цьому довготривалому й розлогому ланцюжку внутрішніх конфліктів із безліччю сумнівів, суперечностей і невиразних колізій спробував донести до реципієнта передусім думку про те, що бажання та плани людини повинні бути реальними, а для їхньої реалізації потрібно докладати адекватні зусилля. Крім того, обравши на роль начебто й свідомого інтелігента та зіставивши в ньому все його свідоме й несвідоме, автор виявив: не докладючи належних зусиль, реалізувати нічого в принципі не можна, оскільки людина неодмінно приходиться не лише до “ренегатства”, а й до того розчарування, котре робить безглуздим саме життя. І тут розчарованій людині не допомагають ані реальна культура, ані утопія, ані ті “відірвані від життя” (за М. Горьким) інтелігентські розмірковування про неможливість реально досягти бажаного, не змінивши роль саме такої інтелігенції у громадсько-політичному житті нації, народу і держави взагалі. В. Винниченко в цьому романі помітно знехтував суспільними умовами, котрі дозволяють чи не дають можливостей для реалізації “прагнень” і “хотінь” особистості – нереалістичність усіх цих “хотінь” героя автор побачив лише в “богемно-кволий” сутності поета-українця, який пише вірші тільки російською мовою і здатний лише на безглузді самокопання та на безглузді мрії про все те, що не має жодного зв’язку з реально досягнутими цілями за умов відомої реакції початку ХХ ст. Звичайно, авторів можна було б закинути й те, що він усе це розкриває на досить спрощеній системі внутрішніх конфліктів однієї особистості. Але за допомогою цього автор і справді досягає значного ефекту й переконливості в зображенні безвільної й безхарактерної людини, котрої постійне, хронічне конфліктування з самою собою переростає в “нормальний стан” інтелігента “панського” походження, якому не допомагають ні його освіченість, ні авторитетність і митецький талант, ні здатність до роздумів та навіть до “тверезого” аналізу й сповна адекватної оцінки самого себе. На перший погляд, сучасному читачеві може здатися “зайвим” справжній “туман” із безлічі сумнівів та суперечностей, крізь який “пробирається” герой навіть до сутності його власних бажань і до осягнення неможливості їхньої реалізації, але в тому то й справа, що і сам В. Винниченко, як і десятки тодішніх митців та сотні персонажів їхніх творів (Згадаймо лише одного Кліма Самгіна М. Горького), котрі в перші 15-20 років ХХ століття ще помітніше плуталися у протилежностях між їхніми бажаннями та неможливістю їхньої реалізації.

І якщо подібних “героїв” літератури першої половини ХІХ ст. за їхню невизначеність і нездатність уживатися в нових умовах називали “зайвими людьми”, то багато персонажів літератури початку ХХ ст. вже називали і мрійниками, і неоромантиками, і утопістами, а В. Винниченко відтворив у образі Халепа, окрім усього названого, ще й те найважливіше, що фактично й вирішує і долю його бажань, і його долю – повне безвілля і такого ж типу громадську та політичну пасивність й егоцентричність – Халепа настіль-

ки зайнятий “копаннями” у його власних внутрішніх проблемах, що для справжньої “зовнішньої” боротьби у нього не вистачає ні часу, ні сил, ні справжніх бажань. Недарма ж і сам В. Винниченко писав про Люсю Гольдмерштейн: “Усією своєю кров’ю з народу ненавиджу я в ній занепадництво панства, нікчемність, <...> непридатність до життя” [4, с. 93]. Більше того, зміст роману свідчить про те, що й сам автор тоді ще не знав усіх відповідей на поставлені ним питання.

Третій конфлікт з названих “ланцюжкових” конфліктів є центральним у романі, адже два перші внутрішні конфлікти Халепа, переходячи один в один, “підводять” саме до нього. Йому ж, як наскрізному, підпорядкований і згаданий вище внутрішньо-зовнішній поєдинок Халепа з “націоналістом” Андрієм Сосницьким, і структурно неповноцінний поєдинок Андрія Сосненка з його донькою Оленою, котрий відбувався на його очах, а часто й на очах інших “глядачів”. Такий незавершений поєдинок виконує характерну для подібних конфліктів додаткову функцію ускладнення головного, а його структурна неповноцінність свідчить про “другорядність”.

Отже, систему конфліктів роману “Хочу!” складають три внутрішні конфлікти героя (серед них – два “підготовчі”, один – головний, один структурно неповноцінний внутрішньо-зовнішній поєдинок та ще один

структурно неповноцінний, але також “системний” зовнішній поєдинок.

Як і в більшості романів В. Винниченка 1910-1916 р., у романі “Хочу!” наявні й “присистемні” конфлікти “другого” плану, подані з чітко визначеними функціями. Це є їхньою помітною особливістю навіть у структурно неповноцінних поєдинках. Таким прикладом може бути внутрішній конфлікт Ніни Сосницької. Основною функцією цього “присистемного” внутрішнього конфлікту “другого” плану, випадковим свідком якого стає Халепа, є показ того, що навіть “вчителька-інтелігентка” (так само, як і розбещений Халепа), виявилася слабосилою перед найгіршими тваринними інстинктами.

Низку конфліктів “третього” плану змальовано й зовсім невиразними – авторові вистачило кількох слів, щоб указати на їхні додаткові функції, вони лише зайвий раз підкреслюють актуальність культурно-національних питань тощо. Це родинний конфлікт Сосненка із сином Петром, конфлікт Петра з дружиною-росіянку на національному ґрунті, конфлікт старого Сосненка з урядом, котрий не дозволяв називати вулицю “Запорізька” та ін.

Загальна ж система конфліктів цього твору покликана розкрити актуальність теми ролі інтелігенції в суспільно-політичному житті на початку ХХ століття та пертурбації тодішніх суспільних настроїв.

ЛІТЕРАТУРА (REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Винниченко В. Хочу! : роман / Володимир Винниченко // Твори. – К. ; Відень : Дзвін, 1919. – Т. XI. – 303 с. *Vynnychenko V. Hochu! [I want!]: roman / Volodimir Vynnychenko // Tvorі. – K. ; Viden : Dzyin, 1919. – T. XI. – 303s.*
2. Винниченко В. Щоденник / Володимир Винниченко ; ред., авт. вступної ст. і прим. Г. Костюк ; УВАН у США. Комісія для вивчення і публікації спадщини Володимира Винниченка. – Т. 1 : 1911–1920. – Едмонтон ; Нью-Йорк : Видання Канадського Інституту Українських Студій, 1980. – 500 с. *Vynnychenko V. Schodennik [Diary]/ Volodimir Vynnychenko ; red., avt. vstupnoyi st. i prim. G. Kostyuk ; UVAN u SShA. Komisiya dlya vivchennya i publikatsiyi spadschini Volodimira Vynnychenka. – T. 1 : 1911–1920. – Edmonton ; Nyu-York :*
3. Горбань А. Роман В. Винниченка “Хочу!” у дзеркалі “псевдолобовних” колізій / А. Горбань // Слово і час. – 2004. – № 2. – С. 13–19. *Gorban A. Roman V. Vynnychenka “Hochu!” u dzerkali “psev-dolyubovnih” koliziy [Novel of V. Vynnychenko “I want!” in the mirror “not truly love” collisions] / A. Gorban // Slovo i chas. – 2004. – № 2. – S. 13–19.*
4. Панченко В. Володимир Винниченко: Парадокси долі і творчості / Володимир Панченко. – К. : Твім інтер, 2004. – 287 с. *Panchenko V. Volodimir Vynnychenko: Paradoksi doli i tvor-chosti [Volodimir Vynnychenko: The paradoxes of fate and creativity]/Volodimir Panchenko. – K. : Tvim Inter, 2004.–287s.*

Gladyr Y.C. “The chain” link of the “systematic” conflicts in the novel of V. Vinnychenko “I want!”

Abstract. The content, forms, features, functions and nature of each conflict of the highly complex system of the conflicts of the novel of Vinnychenko “I want!” are dealt in the article, the chain “link” of the “systematic” conflicts, the specific kind of subordination of additional crosscutting conflicts to the central internal conflict of the main character are demonstrated. And the author illustrates more distant kind of the subordination to the central conflict – “subsystem” thus identifying and certain the types of conflicts.

Keywords: the collision, the conflict, the system of the conflicts, “system” conflict, conflict, conflict of the “second” (“third”) plan.

Гладырь Я.С. “Цепочная” связь “системных” конфликтов в романе В. Винниченко “Хочу!”

Аннотация. В статье рассматривается содержание, формы, признаки, функции и сущность каждого отдельного конфликта в сложной системе конфликтов романа В. Винниченко “Хочу!”, демонстрируется “цепочная” связь сугубо “системных” конфликтов, то есть, такая специфическая разновидность подчинённости дополнительных конфликтов центральному сквозному внутреннему конфликту главного персонажа. Кроме того, автор показывает и более отдалённую разновидность подчинённости главному конфликту – “присистемную”, таким образом определяя и типы конфликтов.

Ключевые слова: коллизия, конфликт, система конфликтов, “системный” конфликт, “присистемный” конфликт, конфликт “второго” (“третьего”) плана.